

1. Referentie

Referentie	De Pauw, H. (2000). <i>De verdwijning van niet begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel</i> . Brussel: Child Focus, departement Studie en Ontwikkeling.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	90-7118-01-2
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit onderzoek naar de verdwijning van niet-begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel is uitgevoerd door de Research and Development manager van Child Focus. Het dossier is opgebouwd uit vier grote delen.

In deel één wordt de achtergrond van het dossier toegelicht en de gebruikte methodologie beschreven.

In deel twee worden de resultaten van de analyse van de vermiste niet-begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel voorgesteld. In het eerste deel wordt een profiel geschetst van de niet-begeleide minderjarige (geslacht, leeftijd, nationaliteit,...). Het tweede deel betreft de dossiers waar een link is met kinderhandel met het oog op seksuele of economische uitbuiting. Het laatste hoofdstuk bekijkt de problematiek in functie van hun herkomst, met name Afrika.

In het derde deel haalt men de besluiten aan die getrokken kunnen worden en bespreekt men ze in een bredere context.

Het vierde en laatste deel betreft de organisatie van een rondetafel. De aanbevelingen en de knelpunten die werden aangehaald, worden hierin nogmaals beschreven.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Politie & justitie
Trefwoord(en)	Interculturaliteit

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Heidi De Pauw Child Focus Houba – de Strooperlaan 292 1020 Brussel Tel: 02/ 475 44 11 Fax: 02/ 475 44 03 publication@childfocus.be http://www.childfocus.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat is het fenomeen 'vermiste niet-begeleide minderjarigen' en 'minderjarige slachtoffers die in de mensenhandel terecht komen'? Hoe ziet het profiel er uit van de 'niet-begeleide vermiste minderjarigen' en 'minderjarige slachtoffers die in de mensenhandel terecht komen'? Hoe kan de aanpak van de problematiek verbeterd worden?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks- methode	Dossieranalyse van dossiers van vermiste niet-begeleide minderjarigen, geregistreerd door Child Focus. De periode van registratie begon in april 1998 en werd eind augustus 2002 beëindigd. Bevraging van de Dienst Vreemdelingenzaken en de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie. Bevraging in centra (opvangcentrum voor vluchtelingen te Sint-Truiden, onthaalcentrum voor vluchtelingen te Kapellen, 't Huis te Aalst, Centrale Dienst van het Vlaamse Rode Kruis voor de opvang van vluchtelingen, Centre d'accueil pour Réfugiés te Rixensart, Centre d'accueil pour Réfugiés te Florennes) die niet-begeleide minderjarigen opvangen. Voornamelijk de verantwoordelijken werden bevraagd. Bevraging van enkele magistraten van het Parket van Antwerpen, Brugge, Brussel, Dendermonde, Hasselt, Namen en Nijvel.
Onderzochte groep	255 dossiers van vermiste niet-begeleide minderjarigen
Bereik	Nationaal (België)

7. Resultaten

Fenomeen	Definitie van de term niet-begeleide minderjarige: elke onderdaan van een staat, die niet behoort tot de E.E.R. (Europese Economische Ruimte), die de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft en die het Belgisch grondgebied binnenkomt of er verblijft zonder dat de vader, de moeder, de wettelijke voogd of de echtgeno(o)te hem/haar vergezelt. Er worden drie categorieën onderscheiden met betrekking tot de verdwijning: vrijwillige ontvluchting, ontvoering door derden en ongedefinieerde verdwijning. Er is een groot dark number wat betreft het aantal niet-begeleide minderjarigen in België. Er zijn drie soorten verdwijningen: (1) Niet-begeleide minderjarigen die niet aankomen op de plaats die hen werd toegewezen. Volledige cijfers hierover bestaan niet. Wel is gebleken dat de helft van de meisjes nooit aankomt op de verblijfplaats. Hierdoor wordt de link gelegd met mensenhandel. (2) Niet-begeleide minderjarigen die verdwijnen vanuit een privé-adres. Ook hierover bestaan onvolledige cijfers. (3) Niet-begeleide minderjarigen die verdwijnen vanuit hun verblijfplaats. Slechts in een beperkt aantal dossiers kan men zeggen dat het om vrijwillige ontvluchting gaat. Onder kinderhandel verstaat men: het feit dat iemand een minderjarige onwettig onderwerpt aan zijn eigen macht of aan de macht van derden door middel van geweld, bedreigingen of list of door misbruik te maken van een gezagsverhouding met het oog op economische of seksuele uitbuiting van deze jongere. Exacte cijfers over jongeren die het slachtoffer zijn van mensenhandel zijn niet voorhanden. Toch vermoedt men dat dit aantal stijgt
Profiel	Er is slechts weinig informatie voorhanden over nationaliteit, geslacht, leeftijd,... Niet-begeleide minderjarigen van Afrikaanse afkomst worden vaker slachtoffer van mensenhandel dan andere jongeren. Er verdwijnen meer jongens dan meisjes. Jongens zijn vooral het slachtoffer van economische uitbuiting, meisjes meer van seksuele uitbuiting. Er is een statistisch significant effect gevonden tussen de leeftijd van de minderjarige en het al dan niet vergezeld aankomen in België: hoe jonger de minderjarige, hoe groter de kans dat hij niet alleen wordt aangetroffen. Er werd eveneens een statistisch significant effect gevonden tussen het al dan niet opgeven van een land van bestemming en het geslacht van de niet-begeleide minderjarige: jongens geven frequenter een eindbestemming dan meisjes. Inzake statuut is er een onderscheid tussen asielzoeker en niet-asielzoeker. De eersten vallen onder de bevoegdheid van de Federale Overheid, waar de tweede vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen. Er werd een statistisch significant effect gevonden met betrekking tot de regio van herkomst en het al dan niet illegaal verblijven in België. De meerderheid van de Centraal en Oost-Europese jongeren verbleven illegaal in België. Iets minder dan de helft van de niet-begeleide minderjarigen verdwijnt binnen de maand.

	Meisjes verdwijnen vaker iets later dan jongens. In iets minder dan de helft van de dossiers zijn er concrete aanwijzingen dat de niet-begeleide minderjarige verdween in het gezelschap van één of meerdere personen.
Aanpak	Op basis van de analyse van de problematiek van slachtoffers van mensenhandel is het aangewezen de regelgeving hieromtrent aan te passen, in die mate dat er meer rekening wordt gehouden met de specificiteit van deze groep. Er zijn een aantal knelpunten die een betere aanpak van het probleem in de weg staan. Zo is er een ontoereikend aantal (aangepaste) opvangplaatsen voor niet-begeleide minderjarigen. De bevoegdheidskwestie inzake plaatsingen lijkt hierin een rol te spelen. Er ontbreekt ook een uniform registratiesysteem waardoor gegevens vaak onvolledig blijven. Er is onvoldoende kennis met betrekking tot de problematiek bij verschillende belangrijke personen, waardoor niet steeds wordt ingegaan op signalen. Er wordt voorgesteld om een eenvormig meldingsformulier in te voeren. Het doel hiervan is het sensibiliseren van de actoren en zorgen voor een betere informatiedoorstroming. Er is nood aan informatiesessies. Ook internationaal dient dit probleem aangepakt te worden, daar het niet beperkt blijft tot de landsgrenzen.
Beleidsaanbevelingen	Er moeten middelen vrijgemaakt worden om de bestaande opvangfaciliteiten uit te breiden en aan te passen aan de noden van niet begeleide minderjarigen in het algemeen en niet begeleide minderjarigen asielzoekers in het bijzonder. Er is nood aan de oprichting van aangepaste faciliteiten, waar de minderjarige slachtoffers van mensenhandel op een adequate wijze en als slachtoffer zouden worden opgevangen en worden beschermd tegen de invloeden en druk van buitenaf. Om zicht te krijgen op de problematiek moet werk gemaakt worden van een centraal en uniform registratiesysteem voor niet begeleide minderjarigen, zodat alle betrokkenen informatie zouden kunnen invoeren met betrekking tot o.a. verblijfplaats, leeftijd, statuut. Teneinde te komen tot een meer efficiënte en vlottere informatiedoorstroming wordt de invoering van een meldingsformulier voorgesteld. Op dit formulier vult de instelling bij opname van de jongere een aantal persoonsgegevens in. De resolutie van de Europese Unie van 26 juni 1997 verplicht België over te gaan tot de uitwerking van een voogdijregeling voor niet begeleide minderjarigen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

De Pauw, H. (2003). De verdwijning van niet-begeleide minderjarige en minderjarige slachtoffers van mensenhandel in België. *Panopticon*, 25, (1), 9-30.

10. Samenvatting

Met deze studie wil men inzicht verwerven in het fenomeen van de vermiste niet begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel teneinde de draagwijdte van het probleem vast te stellen en het profiel te schetsen van deze jongeren.

Het is het eerste dossier van het departement Studie en Ontwikkeling van de organisatie Child Focus. De studie kwam er door de ondervinding van Child Focus dat er op het terrein heel wat vragen en onduidelijkheden zijn betreffende de problematiek van niet begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel. De gerechtelijke overheden staan vaak machteloos en bij de opsporing van deze vermiste jongeren ondervinden magistraten en politiediensten heel wat problemen die het onderzoek bemoeilijken. Elke uniformiteit in de registratie van niet begeleide minderjarigen ontbreekt. De pluraliteit aan betrokken diensten werkt een consequente aanpak van dit probleem tegen.

Om zich een beter beeld te kunnen vormen van deze problematiek heeft men het plan opgevat om 255 dossiers van vermiste niet begeleide minderjarigen gedetailleerd te analyseren. Naast de analyse van de dossiers werd eveneens een bezoek gebracht aan verschillende federale centra en gemeenschapscentra waar niet begeleide minderjarigen worden opgevangen en een aantal parketten die regelmatig met deze problematiek te maken hebben. Om zoveel mogelijk informatie te verzamelen, werd contact opgenomen met het Bureau niet Begeleide minderjarigen van de Dienst Vreemdelingenzaken en met de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie.

Op basis van de dossieranalyse heeft men volgend profiel van de groep vermiste niet begeleide minderjarigen en minderjarige slachtoffers van mensenhandel opgesteld.

De onderzoekers formuleren enkele beleidsaanbevelingen op basis van de resultaten van het onderzoek. Ten eerste zouden middelen moeten vrijgemaakt worden om bestaande opvangcentra aan te passen aan de noden van deze groep minderjarigen. Ten tweede is er nood aan de oprichting van aangepaste faciliteiten, waar de minderjarige slachtoffers van mensenhandel op een adequate wijze en als slachtoffers kunnen worden

opgevangen en worden beschermd van invloed en druk van buitenaf. Ten derde moet er werk gemaakt worden van een centraal en uniform registratiesysteem voor niet begeleide minderjarigen om een zicht te krijgen op de problematiek. Zo kunnen alle betrokkenen informatie invoeren betreffende de nationaliteit, verblijfplaats, leeftijd,... van de jongere. Ten vierde wordt de invoering van een meldingsformulier voorgesteld. Dit om te komen tot een meer efficiënte en vlottere informatiedoorstroming. Tot slot geeft men aan dat de resolutie van de Europese Unie van 26 juli 1997 België verplicht over te gaan tot de uitwerking van een voogdijregeling voor niet begeleide minderjarigen.